T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TRABZON ARAKLI BELEDİYESİ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 12
7. DENETİM BULGULARI 12

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7
Tablo 8: Taşınır Hesaplarına İlişkin Kayıtların Karşılaştırılması Tablosu 18
Tablo 9: Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımların Bütçeye Oranı Tablosu 21

www.balioglu.net

KISALTMALAR

A.Ş.	Anonim Şirket
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
LTD.ŞTİ.	Limited Şirketi
R.G.	Resmi Gazete

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun Gerçek Durumu Yansıtmaması

2. Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

3. Kıdem Tazminatı Karşılıklarıyla İlgili Muhasebe Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtmaması

4. Bütçe Emanetleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınır İşlemlerine İlişkin Mevzuatında Belirlenen Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

2. Bütçeye Gelir Kaydedilmesi Gereken Bütçe Emanetlerinin Gelir Kaydedilmemesi

3. Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Durumunu Gösterir Belge Aranılmadan Ödeme Yapılması

4. Sosyal Güvenlik Kurumu Borç Sorgulaması Yapılmadan İlgililerine Ödeme Yapılması

5. Doğrudan Temin Usulü İle Yapılan Bazı Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

6. Alınan Teminat Mektupları Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

7. Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelerde Yasaklılık Teyitlerinin Hatalı Yapılması

8. Belediye Şirketi Giderlerinin Belediye Bütçesinden Ödenmesi

9. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

10. Aynı Mahiyetteki Hizmet Alımlarının Eşik Değerlerin Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Alınması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Araklı Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

www.balioglu.net

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Araklı Belediyesinin karar organı olan Araklı Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 16 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Araklı Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 10 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Mali Hizmetler Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Muhtarlık İşleri Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı bir adet meclis üyelerinden görevlendirilen başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin Temizlik İşleri Müdürlüğü ise, bu başkan yardımcısına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	89	21
Sözleşmeli Personel	1	1
Kadrolu İşçi	83	16
Geçici İşçi	14	14
Toplam	**187**	**52**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	**54**	**54**

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 2 adet şirket bulunmaktadır.

www.balioglu.net

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Araklı Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Araklı Belediyesinin 2020 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	8.554.807,29	365.000,00	8.919.807,29	8.037.473,37	882.333,92	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	1.298.660,40	0,00	1.298.660,40	981.986,64	316.673,76	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	19.156.556,70	2.484.000,00	21.640.556,70	16.623.718,88	5.016.837,82	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	241.320,00	600.000,00	841.320,00	735.898,90	105.421,10	0,00
05	Cari Transferler	0,00	316.335,61	0,00	316.335,61	155.600,54	160.735,07	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	2.932.320,00	-574.000,00	2.358.320,00	1.068.135,92	1.290.184,08	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	3.500.000,00	-2.875.000,00	625.000,00	0,00	625.000,00	0,00
Toplam		**0,00**	**36.000.000,00**	**0,00**	**36.000.000,00**	**27.602.814,25**	**8.397.185,75**	**0,00**

Araklı Belediyesinin 2020 mali yılı bütçesi ile 36.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde 27.602.814,25 TL Bütçe Gideri yapılmış, 8.397.185,75 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	10.444.000,00	4.884.645,65	100,00	4.884.545,65	46,77
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	962.400,00	784.847,70	1.700,00	783.147,70	81,37
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	4.859.400,00	2.077.671,19	0,00	2.077.671,19	42,76
05- Diğer Gelirler	18.414.600,00	17.378.766,15	0,00	17.378.766,15	94,37
06- Sermaye Gelirleri	1.586.000,00	117.936,00	0,00	117.936,00	7,44
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	-266.400,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	**36.000.000,00**	**25.243.866,69**	**1.800,00**	**25.242.066,69**	**70,12**

www.balioglu.net

Buna göre 2020 yılında net bütçe geliri %70,12 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%46,77), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%81,37), alınan bağış ve yardımlar (%42,76) ve sermaye gelirleri (%7,44) beklenenin çok altında gerçekleşmiştir. Bununla birlikte diğer gelirlerin (%94,37) de yine beklenenin altında gerçekleştiği söylenebilir.

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	8.554.807,29	8.037.473,37	93,95
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.298.660,40	981.986,64	75,62
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	19.156.556,70	16.623.718,88	86,78
04- Faiz Gideri	241.320,00	735.898,90	304,95
05- Cari Transferler	316.335,61	155.600,54	49,19
06- Sermaye Giderleri	2.932.320,00	1.068.135,92	36,43
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	-
08- Borç Verme	0,00	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	3.500.000,00	0,00	0
Toplam	**36.000.000,00**	**27.602.814,25**	**76,67**

Buna göre 2020 yılında bütçe giderleri % 76,67 seviyesinde gerçekleşmiştir. Herhangi bir gider kaleminde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar aşılmamıştır. Faiz giderleri beklenenin üstünde çok üzerinde (%304,95) gerçekleşirken, cari transferler (%49,19) ve sermaye giderleri (%36,43) beklenenin çok altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%)[D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%)[E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	4.070.838,81	4.045.360,05	4.884.545,65	-0,63	20,74
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	543.791,99	554.630,33	783.147,70	1,99	41,20

www.balioglu.net

Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	551.517,68	8.403.867,13	2.077.671,19	1423,77	-75,28
Diğer Gelirler	13.988.587,54	15.424.310,47	17.378.766,15	10,26	12,67
Sermaye Gelirleri	137.736,00	99.470,80	117.936,00	-27,78	18,56
Toplam	**19.292.472,02**	**28.527.638,78**	**25.243.866,69**	**47,87**	**-11,51**
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	1.650,24	1.800,00	-	9,08
Net Toplam	**19.292.472,02**	**28.525.988,54**	**25.242.066,69**	**47,86**	**-11,51**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2020 yılında gelirler bir önceki yıla göre 3.283.921,85 TL'lik (-%11,51) azalış göstermiştir. Bu çerçevede vergi gelirlerinde 839.185,60 TL (%20,74), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 228.517,37 TL (%41,20), diğer gelirlerde 1.954.455,68 TL (%12,67), sermaye gelirlerinde ise 18.465,20 TL (%18,56) artış olmasına rağmen; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerdeki 6.326.195,94 TL (-%75,28) tutarındaki azalış, toplam azalış üzerinde etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	6.076.873,74	6.927.000,08	8.037.473,37	13,99	16,03
SGK Devlet Prim Giderleri	894.429,30	1.013.103,74	981.986,64	13,27	-3,07
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17.069.750,10	22.922.711,10	16.623.718,88	34,29	-27,48
Faiz Giderleri	16.862,53	294.815,01	735.898,90	1648,34	149,61
Cari Transferler	36.133,51	81.020,47	155.600,54	124,23	92,05
Sermaye Giderleri	14.887,52	494.807,04	1.068.135,92	3.223,64	115,87
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	**24.108.936,70**	**31.733.457,44**	**27.602.814,25**	**31,63**	**-13,02**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2020 yılında 2019 yılına göre 4.130.643,19 TL (-%13,02) azalmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2020 yılında personel giderlerinin 1.110.473,29 TL (%16,03), faiz giderlerinin 441.083,89 TL (%149,61), cari transferlerin 74.580,07 TL (%92,05), sermaye giderlerinin ise 573.328,88 TL (%115,87) arttığı görülmektedir. Öte yandan mal ve hizmet alım giderlerinin 6.298.992,22 TL (%27,48), SGK devlet prim giderlerinin de 31.117,10 TL (-%3,07) azaldığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 29.603.137,74 TL, Faaliyet

www.balioglu.net

Geliri 26.423.486,90 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 3.179.650,84 TL olarak gerçekleşmiştir.

Araklı Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Araklı Belediyesi Personel Ltd. Şti.	10.000,00	10.000,00	100,00
2	Araklı Belediyesi Kültür İnşaat Spor Turizm Kentsel Dönüşüm ve Yemek Hizmetleri Ltd. Şti.	10.000,00	10.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Araklı Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

www.balioglu.net

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

www.balioglu.net

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

www.balioglu.net

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

www.balioglu.net

Ancak bu hususlarla ilgili 2020 yılı denetimine ilişkin olarak denetimi yürütmek ve denetim görüşü oluşturabilmek için gerekli bilgi/belgeler/mali tablolar kamu idaresi yönetimi tarafından sağlanmıştır.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir.

İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür. Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistem değerlendirilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 41'inci maddesindeki *"Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar. Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer. Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir."* hükmü uyarınca Kurum tarafından stratejik plan ve kamu iç kontrol standartları uyum eylem planı hazırlanmamıştır.

Kurumun teşkilat şeması belirlenmiş; birim faaliyet raporları düzenlenerek güvence beyanı verilmiş; Yönetim bilgi sistemi, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkânı sunacak şekilde tasarlanmış; Kurumun sağladığı hizmetlerden yararlananların şikâyet ve önerileri CİMER üzerinden takip edilmiştir.

Muhasebe yetkilisinin, Muhasebe Yetkililerinin Eğitimi, Sertifika Verilmesi ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerindeki şartları taşıdığı; İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol uygulamalarında mevzuat hükümlerine göre işlem yapıldığı; Ön mali kontrol sonucunda uygun görüş verilmeyen mali işlem olmadığı; İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda yer alan ve ön mali kontrole tabi mali karar ve işlemlerin dışında ön mali kontrole tabi karar ve işlemlerin belirlenmediği; İdare bütçesinin ilk altı aylık uygulama sonuçları ve ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedeflerinin kamuoyuna duyurulmadığı; İç kontrol

www.balioglu.net

sisteminin yıllık olarak değerlendirilmediği ve üst yöneticiye raporlama yapılmadığı; Kurum stratejik amaç ve hedeflerine yönelik riskler hususunda özel bir çalışmanın bulunmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 67'nci maddesinin (i) fıkrasında işlem hacimleri ve personel sayıları dikkate alınmak suretiyle idareler ile ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar vermek İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda Kurumda iç denetçi kadrosu ve iç denetçi bulunmamaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Araklı Belediyesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun Gerçek Durumu Yansıtmaması

Bir kısım taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtları mevzuatına uygun olarak yapılmamıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri düzenleyen 187'nci maddesinde maddi duran varlıklar hakkında; Taşınır Mal Yönetmeliği ve 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde Ek 1'deki Kayıt Planı'nın "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı; Ek 1'deki Kayıt Planı'nın "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede tapuda kayıtlı olan taşınmazlardan hizmet binası, bazı arsa ve bahçelerin muhasebe kayıtlarında yer almadığı, iz bedeli ile takip edilmesi gereken tapuya kayıtlı olmayan yolların da rayiç değerler üzerinden kayıtlara alındığı, böylece 25 Maddi duran varlıklar hesap grubunun hatalı bilgi içerdiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve tapuya kayıtlı olmayan yollar ile tapuya kayıtlı olan arsa, arazi ve yolların mevzuatına uygun şekilde muhasebe kayıtlarına alınması için gerekli değer tespit çalışmalarının devam etmekte olduğu, tespit çalışmaları tamamlanınca ilgili muhasebe kayıtlarına işleneceği belirtilmiştir. Ancak yılı içinde İdarece herhangi bir kayıt işlemi yapılmadığından söz konusu hesap grubu, gerçek durumu yansıtmamaktadır.

www.balioglu.net

BULGU 2: Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

191 İndirilecek katma değer vergisi hesabının hatalı kullanımı sonucu 190 Devreden katma değer vergisi hesabı olması gerekenden fazla görünmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek katma değer vergisi hesabının niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacağı; bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın aldığı mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisini indirim konusu yapamayacağı ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği hükme bağlanmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in 190 Devreden katma değer vergisi hesabının işleyişini düzenleyen 152'nci maddesinde ay sonlarında devreden katma değer vergisi hesabı ile

indirilecek katma değer vergisi hesabının borç bakiyeleri toplamı, hesaplanan katma değer vergisi hesabının alacak bakiyesinden fazla ise, sonraki döneme devreden katma değer vergisi tutarının bu hesaba borç, hesaplanan katma değer vergisi hesabının alacak bakiyesi 391 Hesaplanan katma değer vergisi hesabına borç, indirilecek katma değer vergisi hesabının borç bakiyesi 191 İndirilecek katma değer vergisi hesabına alacak, varsa devreden katma değer vergisi hesabının borç bakiyesinin 190 Devreden katma değer vergisi hesabına alacak kaydedileceği hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin mevzuatına aykırı şekilde 191 İndirilecek katma değer vergisi hesabına kaydedildiği, kaydedilen bu tutarların da ay sonlarında 190 Devreden katma değer vergisi hesabına aktarılması sonucu bu hesabın 7.649.943,62 TL hatalı bilgi içerdiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin düzeltme kaydının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu kayıt işlemi yılı geçtikten sonra yapıldığından, söz konusu hesap gerçek durumu yansıtmamaktadır.

www.balioglu.net

BULGU 3: Kıdem Tazminatı Karşılıklarıyla İlgili Muhasebe Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Belediye bünyesinde çalışan işçilere ait kıdem tazminatı karşılıkları muhasebe kayıtlarında izlenmemektedir.

1475 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğü devam eden "Kıdem Tazminatı" başlıklı 14'üncü maddesinde bu Kanun'a tabi işçilerin hizmet akitlerinin feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödeneceği, bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılacağı; aynı maddenin devamında da kıdem tazminatının hesaplanmasının son ücret üzerinden yapılacağı hususları düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabının niteliğini düzenleyen 330'uncu maddesinde bu hesabın ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede Belediye bünyesinde çalışan işçilere ait kıdem tazminatı karşılıklarının muhasebe kayıtlarında izlenmemesi sonucu 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabının 5.581.869,04 TL hatalı bilgi içerdiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin düzeltme kaydının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu kayıt işlemi yılı geçtikten sonra yapıldığından, söz konusu hesap gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 4: Bütçe Emanetleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Nakit yetersizliği sebebiyle ilgililerine ödenemeyen tutarlar hatalı muhasebe hesabına kaydedilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe emanetleri hesabının niteliğini düzenleyen 248'inci maddesinde bu hesabın mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; 333 Emanetler hesabının niteliğini düzenleyen 260'ıncı maddesinde de bu hesabın emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı hususları düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede nakit yetersizliği sebebiyle ilgililerine ödenemediği için 320 Bütçe emanetleri hesabında izlenmesi gereken tutarların 333 Emanetler hesabında izlenmesi sonucu ilgili hesapların 1.807.768,77 TL hatalı bilgi içerdiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin düzeltme kaydının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu kayıt işlemi yılı geçtikten sonra yapıldığından, söz konusu hesaplar gerçek durumu yansıtmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınır İşlemlerine İlişkin Mevzuatında Belirlenen Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirlenen yükümlülüklerin bir kısmının yerine getirilmemesi sonucu aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

1. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde hurdanın ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırpıntı, döküntü ve artık parçalar olduğu belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Kullanılmaz hale gelme, yok olma veya sayım noksanı nedeniyle çıkış" başlıklı 27'nci maddesinde ise tüketim malzemelerinin özelliklerinde, ağırlıklarında veya miktarlarında meydana gelen değişmeler nedeniyle oluşan fireler, sayımda noksan çıkan taşınırlar, çalınma, kaybolma gibi nedenlerle yok olan taşınırlar ya da yıpranma, kırılma veya bozulma gibi nedenlerle kullanılamaz hale gelen taşınırlar ile canlı taşınırın ölmesi halinde Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılacağı hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırların hurdaya ayırma işlemlerinin yapılmadığı, böylece her biri birer kamu kaynağı olan bahse konu taşınırların hurda ambarına gönderilmemesi sonucu değer kaybına uğradığı görülmüştür.

www.balioglu.net

2. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 36'ıncı maddesinde giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği; bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği; fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlemin uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Yapılan incelemede dayanıklı taşınırların bazılarına taşınır kayıt yetkilisi tarafından sicil numarası verilmediği; sicil numarası verilmiş olan dayanıklı taşınırların bazılarında ise bu numaraların yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmediği görülmüştür.

3. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenleneceği; (ç) bendinde ise Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis

edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesinin düzenleneceği, bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmeyeceği, listenin istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede demirbaş, makine ve cihazların taşınır teslim belgesi düzenlenmeden kamu görevlilerinin kullanımına verildiği, ayrıca Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesinin düzenlenmediği görülmüştür. Bu durum ambar mevcudu ile taşınır kayıtları arasında uyumsuzluğa neden olmakta ve taşınır mevzuatı açısından kamu görevlilerinin sorumluluğunu belirlemeyi de olanaksız hale getirmektedir.

4. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde kamu idarelerine ait taşınırların taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede 2020 yılı sonunda taşınır sayımlarının yapılmadığı görülmüştür.

5. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen taşınır işlem fişlerinin bir nüshasının ödeme emri belgesi ekinde muhasebe birimine gönderileceği; diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen taşınır işlem fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesinin zorunlu olduğu hususları düzenlenmiştir. Maddenin devamında da Muhasebe yetkililerinin, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen taşınır işlem fişlerinde gösterilen tutarları II. düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydedeceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre taşınır hesapları açısından mali yılsonu itibariyle Mali Tablolarda yer alan rakamlar ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelindeki rakamların birbiri ile uyumlu olması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede İdare Kesin Mizanı'nda yer alan taşınır hesapları ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli'nde yer alan taşınır hesaplarının birbiri ile uyumlu olmadığı görülmüştür.

Tablo 8: Taşınır Hesaplarına İlişkin Kayıtların Karşılaştırılması Tablosu

Hesap Adı	Kesin Mizandaki Borç Kalanı Tutarı (A)	İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelindeki Gelecek Yıla Devir Tutarı (B)	Fark (A-B)
150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı	0,00	1.327,50	-1.327,50
253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	2.189.859,84	0,00	2.189.859,84
254 Taşıtlar Hesabı	4.144.307,81	914.634,00	3.229.673,81
255 Demirbaşlar Hesabı	157.109,63	6.001,48	151.108,15

İdarece 150 İlk madde ve malzeme hesabı, 253 Tesis, makine ve cihazlar hesabı, 254 Taşıtlar hesabı ve 255 Demirbaşlar hesabındaki uyumsuzluğun bazı alımlara ilişkin muhasebe kayıtlarının sehven hatalı hesaplara kaydından ortaya çıktığı belirtilmişse de, bulguda yer alan diğer tespitlere ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Taşınır hesaplarına ilişkin yılı içerisinde herhangi bir düzeltme işlemi yapılmadığından bu hesaplar gerçek durumu yansıtmamaktadır. Bununla birlikte bulguda yer alan diğer tespitlerin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 2: Bütçeye Gelir Kaydedilmesi Gereken Bütçe Emanetlerinin Gelir Kaydedilmemesi

Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetleri gelir kaydedilmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe emanetleri hesabının niteliğini düzenleyen 248'inci maddesinde bu hesabın mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 320 Bütçe emanetleri hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 249'uncu maddesinde de malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedileceği, gelir kaydedilen tutarların da mahkeme kararı üzerine ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede önceki yıllarda alınan mal veya hizmetin karşılığı olan tutarlardan, alımın yapıldığı mali yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar ilgililerince talep edilmeyenlerin gelir kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Durumunu Gösterir Belge Aranılmadan Ödeme Yapılması

Mevzuatında belirlenmiş olan bazı ödemelerde vadesi geçmiş vergi borcu sorgulaması yapılmamaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesine göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı'nın yetkili olacağı; aynı maddenin devamında takibata selahiyetli tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk lirası idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliği'nin "V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000 liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000 liranın üzerinde yapılan bazı ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılmadan ödeme yapıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve söz konusu ödemelerdeki borç sorgulamasının sehven unutulmuş olduğu, bundan sonraki ödemelerde bu hususa dikkat edileceği belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Sosyal Güvenlik Kurumu Borç Sorgulaması Yapılmadan İlgililerine Ödeme Yapılması

Hakediş ödemelerinden önce Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borç sorgulaması yapılmamaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "Hakedişten kesinti ve mahsup" başlıklı 6'ncı maddesinde de idarece işverenlerin hakedişlerinin, Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödeneceği, idarenin işverene yapacağı her hakediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığını üniteden yazı ile soracağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede hakediş ödemelerinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna olan idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına ilişkin sorgulamanın yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve yapılan bazı hakediş ödemelerinde Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borç sorgulamalarının sehven unutulmuş olduğu, bundan sonraki hakediş ödemelerinde daha itinalı davranılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 5: Doğrudan Temin Usulü İle Yapılan Bazı Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Doğrudan temin usulü ile yapılan bazı alımlarda mevzuat ile belirlenmiş usullere uyulmaması sonucu aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (ı) fıkrasında bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 62-ı maddesine ilişkin açıklamalara yer veren 21'inci maddesinde ise 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 2'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde kurum ve kuruluşların, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarının dikkate alınacağı; kurum ve kuruluşların mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları hükümleri yer almaktadır.

Doğrudan temin usulü ile yapılan mal ve hizmet alımlarında İdarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneğin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Tablo 9: Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımların Bütçeye Oranı Tablosu

Ödeneğin Niteliği	Toplam Ödenek Tutarı (TL) (a)	Toplam Ödeneğin %10'u (TL) (Limit) (b= a x %10)	2020 22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)	2020 Yılı 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)	2020 Yılı 22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Toplam Harcama Tutarı (TL)	21/f ve 22/d Alımlarının Ödeneklere Oranı (%)
Mal Alımı Ödeneği	16.366.556,70	1.636.655,67	4.117.316,41	-	4.117.316,41	25,15
Hizmet Alımı Ödeneği	5.274.000,00	527.400,00	1.618.312,41	-	1.618.312,41	30,68
Yapım İşi Ödeneği	23.998.876,67	2.399.887,67	6.635.418,81	-	6.635.418,81	27,65

2. Kamu İhale Genel Tebliği'nin Teyit işlemlerini düzenleyen 30.5.4'üncü maddesinde 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak anılan Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde

belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerektiği hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmediği görülmüştür.

3. Kamu İhale Genel Tebliği'nin Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak diğer işlemleri düzenleyen 30.9.2'nci maddesinde, doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen alımlara ait Doğrudan Temin Kayıt Formunun doldurulmadığı ve söz konusu alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınmadığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Kamu idaresi tarafından, doğrudan temin yoluyla yapılacak olan mal ve hizmet alımlarında bütçeye konulacak ödeneğin %10'unun aşılmaması ile alım yapılan gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığı hususlarına dikkat edileceği belirtilmiş, ancak doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen alımlara ait Doğrudan Temin Kayıt Formunun doldurulmaması ve söz konusu alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınmaması hususuna ilişkin herhangi bir cevap verilmemiştir.

Bulgu konusu tespitlerin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Alınan Teminat Mektupları Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Yüklenicilerden alınan ancak süresi geçtiği için hükümsüz hale gelmiş olan kesin ve ek kesin teminat mektupları muhasebe kayıtlarından çıkarılmamıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 910 Alınan teminat mektupları hesabının niteliğini düzenleyen 434'üncü maddesinde bu hesabın, muhasebe birimlerine teminat ve depozito olarak teslim edilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi ve garantiye ilişkin belgeler ve bunlardan ilgililerine geri verilenler veya paraya çevrilenlerin izlenmesi için kullanılacağı; 911 Alınan teminat mektupları emanetleri hesabının niteliğini düzenleyen

437'nci maddesinde de bu hesaba, alınan teminat mektupları hesabına yazılan tutarların kaydedileceği hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede süresi geçtiği için teminat mektubu vasfını kaybetmiş olan kesin ve ek kesin teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarından çıkarılmamasından dolayı 910 Alınan teminat mektupları hesabı ile 911 Alınan teminat mektupları emanetleri hesabının mali tablolarda 380.270,00 TL hatalı bilgi içerdiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin düzeltme kaydının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu kayıt işlemi yılı geçtikten sonra yapıldığından, söz konusu hesaplar gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 7: Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelerde Yasaklılık Teyitlerinin Hatalı Yapılması

Sermaye şirketi niteliğindeki isteklilere ilişkin yasaklılık teyidi hatalı yapılmaktadır.

www.balioglu.net

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Teyit işlemleri" başlıklı 30.5.2'nci maddesinde yasaklılık teyidi yapılırken aday ve istekliler ile bunların şahıs şirketi olmaları halinde tüm ortaklarının, sermaye şirketi olmaları halinde sermayesinin yarısından fazlasına sahip ortakları ve hisseleri toplamı şirket sermayesinin yarısından fazlasını teşkil eden ortakları ile başvuru veya teklifi ya da sözleşmeyi imzalayanın, başka bir ifade ile ihaleye katılan vekil ve temsilcilerinin de ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının sorgulanacağı ve Kamu İhale Kurumundan teyit ettirileceği hususu düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede sermaye şirketi niteliğinde olan isteklilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip ortakları ve hisseleri toplamı şirket sermayesinin yarısından fazlasını teşkil eden ortakları ile ihaleye katılan vekil ve temsilcilerinin yasaklılık teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve sermaye şirketi niteliğinde olan isteklilerin, sermayesinin yarısından fazlasına sahip ortakları ve hisseleri toplamı şirket sermayesinin yarısından fazlasını teşkil eden ortakları ile ihaleye katılan vekil ve temsilcilerinin yasaklılık teyidinin sehven yapılmadığı, bundan sonraki ihalelerde bu konuya titizlikle dikkat edileceği belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Belediye Şirketi Giderlerinin Belediye Bütçesinden Ödenmesi

Yapılan incelemede, Belediye şirketine ait bazı giderlerin Belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinde; *"Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:*

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek."

"Belediyenin giderleri başlıklı" 60'ıncı maddesinde *"Belediyenin giderleri şunlardır:*

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler." denilmektedir.

www.balioglu.net

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden, belediyelerin şirketler için giderlerinin ortaklık payı ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Araklı Belediyesi şirketi olan Araklı Kültür İnş. Ltd. Şti. giderlerinin belediye bütçesinden ödenmesi imkanı bulunmamaktadır. Belediye meclisi kararı ile sermaye artışı yapılarak şirket giderlerinin şirket tarafından yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve söz konusu ödemelerin mevzuatında belirtildiği şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Yapılan denetim ve incelemelerde Belediye tarafından alınması gereken Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Geçiş Hakkı Bedellerine ilişkin herhangi bir tahsilatın yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"...

s) Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve alt yapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

ş) Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

...

z) İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve alt yapısını işleten şirketi," tanımlamaları yapılmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Geçiş hakkının kapsamı" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasında;

"*Geçiş hakkı; elektronik haberleşme hizmeti vermek amacıyla, her türlü elektronik haberleşme alt yapısını ve bunların destekleyici ekipmanlarını, kamu ve/veya özel mülkiyete konu taşınmazların altından, üstünden, üzerinden geçirme ve bu alt yapıyı kurmak, değiştirmek, sökmek, kontrol, bakım ve onarımlarını sağlamak ve benzeri amaçlarla söz konusu mülkiyet alanlarını bu Kanun hükümleri çerçevesinde kullanma hakkını kapsar*."

hükmü ile

"Anlaşma serbestisi" başlıklı 25'inci maddesinde;

"*İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilirler. İşletmeciler, Kurum tarafından istenmesi halinde yapılan anlaşma ile ekleri ve değişikliklerini, her türlü bilgi, belge ile yazışmaları Kuruma bildirmekle yükümlüdürler*." hükmüne yer verilmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin

www.balioglu.net

Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin "Geçiş hakkına ilişkin anlaşma" başlıklı 8'inci maddesine göre işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısı, geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları serbestçe yapabilirler. Ayrıca aynı Yönetmelik'in "Geçiş hakkı ücretleri" başlıklı 9'uncu maddesinde; "*Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için Geçiş Hakkı Sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz*." düzenlemesi bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemeye istinaden Yönetmelik ekinde yer alan tabloda geçiş hakkı ücretleri ile ilgili sınırlar belirlenmiş, belirlenen ücretlere her yıl üretici fiyatları endeksine güncelleme yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik hükümlerine göre Belediyeye ait taşınmazlar üzerinden elektronik haberleşme hizmetini sunmak isteyen işletmecilerin geçiş hakkı için Belediyeye başvuruda bulunarak anlaşma yapması ve bu Yönetmelik'te belirtilen tutarı aşmamak üzere belirlenen geçiş ücretinin anlaşmada gösterilmesi gerekmektedir. Ancak Araklı Belediyesi tarafından geçiş hakkı ücretlerine yönelik herhangi bir tarife cetveli belirlenmediği ve bu gelire ilişkin herhangi bir tahakkuk veya tahsilat işlemi yapılmadığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre Araklı Belediyesi tarafından kendi tasarrufunda olan yerlerden geçecek telekomünikasyon altyapı ve şebekeleri için bir geçiş hakkı bedeli belirlenmesinin ve işletmecilerden bu geçiş haklarıyla ilgili belirlenen bedellerin tahsilatının yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve telekomünikasyon alt yapı ve şebekeleri için geçiş hakkı bedeli belirlenmesi ve buna ilişkin tahsilatların yapılması için çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Aynı Mahiyetteki Hizmet Alımlarının Eşik Değerlerin Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Alınması

Araklı Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale usulü ile yapılması gereken bazı mal ve hizmet alımlarının ihtiyaçları bölmek suretiyle doğrudan temin usulü ile yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde;

"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi,

güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanmasını sağlamakla sorumludur.

...

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir.

...'' hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde Belediye tarafından, Trabzon Büyükşehir Belediyesi şantiyesinden filler ve asfalt taşınması işinin kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi kapsamında yaptırıldığı görülmüştür.

Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usul olarak öngörülmüştür. Dolayısıyla, aynı mahiyetteki hizmet alımlarının parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünmeden bu usullerle yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bundan sonra aynı mahiyette birden fazla alımın gerekli olması durumunda 4734 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınarak, işin ilgili ihale usulleriyle yapılmasının sağlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net